

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 lipca 2016 roku - znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 maja 2016 roku odmówił S. S. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udokumentował wymaganego na dzień 1 stycznia 1999 roku wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, gdyż udowodnił jedynie staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 11 lat, 8 miesięcy i 19 dni. Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku ZUS przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 roku okresy składkowe w wymiarze 18 lat, 6 miesięcy i 20 dni, okresy nieskładkowe w wymiarze 15 dni oraz uzupełniające w wymiarze 7 lat i 19 dni. Łącznie uwzględniony staż zatrudnienia wyniósł 25 lat. ZUS wskazał, że nie uwzględnił do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. od dnia 16 stycznia 1978 roku do dnia 1 lipca 1979 roku, gdyż jako kierowca ciągnika, oprócz prac transportowych S. S. wykonywał prace polowe oraz okresu od 10 listopada 1983 roku do dnia 9 lutego 1985 roku z powodu braku dokumentów potwierdzających zatrudnienie w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

/decyzja - k. 99 plik II akt ZUS/

Odwołanie od ww. decyzji w dniu 29 lipca 2016 roku złożył S. S. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wnosząc o zmianę decyzji poprzez przyznanie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania podniesiono, że wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych w okresach: od dnia 16 stycznia 1978 roku do dnia 1 lipca 1979 roku w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. na stanowisku traktorzysty oraz od dnia

11 marca 1985 roku do dnia 28 lutego 1987 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...) Zakładzie (...) w P. na stanowiskach: pomocnika palacza, palacza, operatowego oczyszczalni. Pełnomocnik skarżącego wskazał, że błędne jest stanowisko organu rentowego, który nie uznał do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych okresu pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł., gdyż skarżący wykonywał nie tylko prace w transporcie na stanowisku traktorzysty, ale także prace polowe. Takie rozumienie pojęcia transportu jest nie do pogodzenia z wyraźnym zaliczeniem w rozporządzeniu do prac w warunkach szkodliwych, pracy wykonywanej także przez kierowców kombajnów, która to praca w głównej mierze polegała na wykonywaniu pracy polowej, a tylko w części na jeździe po drogach. Odnośnie zatrudnienia skarżącego w (...) Przedsiębiorstwie (...) Zakładzie (...) w P., pełnomocnik wnioskodawcy podniósł, że praca pomocnika palacza i palacza niczym się nie różniła, polegała ona na sypaniu do pieca węgla, obsłudze kotła wysokoprężnego, który wytwarzał parę, para ta była wykorzystywana do produkcji. Natomiast praca operatowego oczyszczalni polegała na nadzorowaniu procesu przepompowywania ścieków do osadników, które oczyszczały ją do czystej wody.

/odwołanie - k. 2 - 4/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 25 sierpnia 2016 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w treści zaskarżonej decyzji. Dodatkowo wskazano, że nie uwzględniono do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) Zakładzie (...) w P. od dnia 11 marca 1985 roku do dnia 28 lutego 1987 roku z powodu braku dokumentów potwierdzających zatrudnienie w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

/odpowiedź na odwołanie - k. 5/

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie. Pełnomocnik wnioskodawca poparł odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pełnomocnik ZUS wniósł zaś o oddalenie odwołania.

/stanowiska stron - e-protokół z dnia 17 maja 2017 roku - 00:27:32 - 00:28:35/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca S. S. urodził się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek - k. 1 plik II akt ZUS/

Wnioskodawca nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek - k. 3 plik II akt ZUS/

Wniosek o emeryturę S. S. złożył w dniu 20 maja 2016 roku.

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek - k. 1 plik II akt ZUS/

S. S. był zatrudniony w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. w okresie od dnia 16 stycznia 1978 roku do dnia 1 lipca 1979 roku w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku traktorzysty.

/okoliczności bezsporne, a nadto świadectwo pracy - k. 39-40 plik II akt ZUS/

(...) Związek (...) w Ł. wystawił wnioskodawcy w dniu 2 grudnia 2013 roku świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych, wskazując, że w całym okresie zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako kierowca ciągników kołowych, czyli wykonywał prace wymienioną w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wykazie A w dziale VIII poz. 3 oraz w załączniku do Uchwały nr 24 Zarządu Krajowego Związku (...) z dnia 14 czerwca 1983 roku, wykaz A, Dział VIII, poz.3 pkt.1. Jednocześnie wskazano, że świadectwo wystawiono na podstawie dokumentów Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. znajdujących się w archiwum w Ł.. (...) jest następcą prawnym Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł..

/okoliczności bezsporne, a nadto świadectwo pracy w warunkach szczególnych - k. 41-42 plik II akt ZUS/

W pisemnych wyjaśnieniach dotyczących pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych (...) Związek (...) w Ł. z dnia 20 czerwca 2016 roku wskazał, że wykonywał on w okresie zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. jako kierowca ciągnikowy między innymi: prace przy transporcie żwiru, przy opryskach środkami chemicznymi i nawożeniu upraw rolnych, zwoził ciągnikiem zboże i transportował płody rolne, pracował w Przetwórni (...) Ł. jako wynajęty z (...) przy transporcie materiałów produkowanych przez przetwórnictwo .

/pismo z dnia 20.06.2016 roku/

Wnioskodawca posiadał uprawnienia do kierowania pojazdami kat. T w okresie od dnia 22 maja 1972 roku do dnia 5 maja 1989 roku.

/zaświadczenie Starosty (...) z dnia 02.03.2017r. – k.551/

Wnioskodawca przez cały okres zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. pracował jako kierowca ciągnika. Pracował 8 godzin dziennie - od godziny 7.00 do 15.00, czasami zdarzało się, że pracował w godzinach nadliczbowych. Wnioskodawca nie był członkiem Spółdzielni.

/zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 17 maja 2017 roku - 00:07:18 - 00:17:28 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:05:49 - 00:22:38 - płyta - k. 45; zeznania świadka L. S.- e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:48:33 - 00:48:54- płyta - k. 45; zeznania świadka S. F.- e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:52:51 - 00:58:37 - płyta - k. 45/

Wnioskodawca wykonywał prace w polu i w transporcie. Latem zajmował się pracami polowymi, które polegały na wykonywaniu oprysków ziemniaków, chwastów, koszeniu łąki, wykonywaniu orki. Prace polowe wykonywało się od

maja do lipca. W pozostałym okresie wnioskodawca zajmował się tylko transportem. Woził wtedy żwir, węgiel, szlakę, owoce. Zimą praca była tylko w transporcie.

/zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 17 maja 2017 roku - 00:07:18 - 00:17:28 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:05:49 - 00:22:38 - płyta - k. 45; zeznania świadka L. S.- e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:48:33 - 00:48:54- płyta - k. 45; zeznania świadka S. F.- e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:52:51 - 00:58:37 - płyta - k. 45/

W Kółku Rolniczym pracowało ponad 10 kierowców ciągników. Sprzęt był własnością Spółdzielni Kólek Rolniczych. Rolnicy zgłaszali tam potrzebę wykonania określonej usługi. Dyspozytor rozdzielał pomiędzy kierowców prace polowe i transportowe.

/zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 17 maja 2017 roku - 00:07:18 - 00:17:28 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:05:49 - 00:22:38 - płyta - k. 45; zeznania świadka L. S.- e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:48:33 - 00:48:54- płyta - k. 45; zeznania świadka S. F.- e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:52:51 - 00:58:37 - płyta - k. 45/

Akta osobowe pracowników Spółdzielni Kólek Rolniczych w Ł. przejął (...) Związek (...) w Ł., który przekazał je likwidatorowi Spółdzielni (...).

/ pismo - k. 20/

J. P. nie żyje i nie jest wiadomo, gdzie obecnie znajdują się akta osobowe byłych pracowników Spółdzielni Kólek Rolniczych w Ł..

/notatka urzędowa – k.25 /

S. S. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) Zakładzie (...) w P. w okresie od dnia 11 marca 1985 roku do dnia 28 lutego 1987 roku w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pomocnika palacza, palacza i operatowego oczyszczalni.

/okoliczności bezsporne, a nadto świadectwo pracy - k. 51-52 plik II akt ZUS/

(...) Przedsiębiorstwo (...) Zakład (...) w P. zajmowało się produkcją mączki mięsno - kostnej, którą dodawano do pasz. Zakład pracował przez 24 godzin na dobę. W Zakładzie znajdowała się kotłownia z trzema kotłami parowymi o mocy 10 atmosfer, były one obsługiwane ręcznie i zasilane węglem. Kotły wytwarzały parę, która była wykorzystywana do produkcji.

/zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 17 maja 2017 roku - 00:17:28 – 00:26:46 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:22:38 – 00:37:29 - płyta - k. 45; zeznania świadka W. P. - e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 01:00:45 – 01:06:41 - płyta - k. 45; zeznania świadka K. P.- e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku – 01:06:41 – 01:12:54 - płyta - k. 45/

Wnioskodawca w początkowym okresie zatrudnienia wykonywał pracę pomocnika palacza i zajmował się dowożeniem węgla oraz wywożeniem szlaki, ale także ładował węgiel i razem z palaczem nadzorował pracę kotłów. Na jeden zmianie pracował zawsze palacz i pomocnik palacza. Praca odbywała się w systemie zmianowym, po 12 godzin. Po ukończeniu kursu palacza, skarżący został zatrudniony tym stanowisku. Do jego obowiązków głównie należało ustawienie ciśnienia w kotle i dogładanie pracy kotłów.

/zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 17 maja 2017 roku - 00:17:28 – 00:26:46 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:22:38 – 00:37:29 - płyta - k. 45; zeznania świadka W. P. - e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 01:00:45 – 01:06:41 - płyta - k. 45; zeznania świadka K. P.- e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku – 01:06:41 – 01:12:54 - płyta - k. 45/

Około dwa tygodnie przed ustaniem stosunku pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...), wnioskodawcy powierzono obowiązki operatowego oczyszczalni. Praca ta polegała na przepompowywaniu ścieków do osadników, które je oczyszczały do czystej wody. Odwołujący nadzorował ten proces i wywoził odpady.

/zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 17 maja 2017 roku - 00:17:28 – 00:26:46 - płyta - k. 60/

PPHU (...) Zakład (...) w I. przechowuje akta osobowe pracowników (...) w Ł., Ł. i K.. Nie posiada natomiast akt osobowych pracowników (...) Zakładu w P. i nie ma wiedzy, gdzie są one składowane.

/pismo – k.53/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił na dzień 1 stycznia 1999 roku staż pracy wnioskodawcy w wymiarze 25 lat, na który złożyły się okresy składkowe w wymiarze 18 lat, 6 miesięcy i 20 dni, okresy nieskładkowe w wymiarze 15 dni oraz okresy uzupełniające w wymiarze 7 lat i 19 dni.

/okoliczności bezsporne, a nadto: wyliczenie - k. 97 plik II akt ZUS, decyzja - k. 99 plik II akt ZUS/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Ł. I Oddział w Ł. zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia w wymiarze 11 lat, 8 miesięcy i 19 dni.

/okoliczności bezsporne, a nadto: decyzja - k. 99 plik II akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach ZUS i na podstawie zeznań świadków, którzy w spornych okresach pracowali razem z wnioskodawcą i mają

w związku z tym wiedzę na temat charakteru pracy świadczonej przez niego w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. i w (...) Przedsiębiorstwie (...) Zakładzie (...) w P..

W toku postępowania nie udało się uzyskać dokumentacji osobowej wnioskodawcy

z tych okresów zatrudnienia. Sąd ustalił, że Spółdzielnia uległa likwidacji, a osoba w której ostatecznie była w posiadaniu dokumentacja pracownicza nie żyje i nie jest wiadome, gdzie ta dokumentacja się obecnie znajduje. Natomiast PPHU (...) Zakład (...) w I. przechowawca akt osobowych pracowników (...) w Ł., Ł. i K. nie posiada akt osobowych pracowników zatrudnionych w (...) w Zakładzie w P..

Sąd uznał jednak, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest wystarczający do rozstrzygnięcia wszystkich spornych okoliczności w sprawie.

Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy i świadków: L. S. i S. F. tylko częściowo. Zachodziła bowiem sprzeczność pomiędzy początkowymi twierdzeniami wnioskodawcy podnoszonymi w odwołaniu, a twierdzeniami prezentowanymi w toku niniejszego postępowania. Wnioskodawca w odwołaniu wiązał bowiem szczególne warunki wykonywanej przez siebie pracy z pracami polowymi i z pracami w transporcie. Wskazywał, że organ rentowy błędnie wykluczył prace polowe na stanowisku traktorzysty z okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych. Do odwołania załączył nadto pisemne wyjaśnienia dotyczące pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych - (...) Związku (...) w Ł. z dnia 20 czerwca 2016 roku gdzie wprost wskazano, że w okresie zatrudnienia w (...) w Ł. wykonywał jako kierowca ciągnikowy między innymi: prace przy transporcie żwiru, przy opryskach środkami chemicznymi i nawożeniu upraw rolnych, zwoził ciągnikiem zboże i transportował płody rolne, pracował w Przetwórni (...) Ł. jako wynajęty z (...) przy transporcie materiałów produkowanych przez przetwórnię .

Dopiero w toku postępowania zeznania wnioskodawcy zmieniły się w tym zakresie. Wnioskodawca oraz świadkowie wskazali, że kierowcy ciągników (w tym skarżący) głównie zajmowali pracami transportowymi, a tylko bardzo sporadycznie pracami polowymi. Trudno przyjąć za wiarygodne ich twierdzenia w sytuacji, gdy przedmiotem działalności Spółdzielni Kółek Rolniczych były usługi rolnicze – ściśle związane z rolnictwem i jego specyfiką. (...) świadczyły także usługi pozarolnicze, zajmowały się handlem i produkcją, ale bez wątpienia usługi dla rolnictwa były

tą znaczącą sferą ich działalności. Niewiarygodne są zatem twierdzenia wnioskodawcy i świadków zatrudnionych w tej Spółdzielni, że prace polowe wykonywali tylko kilka dni w roku przez kilka godzin.

W tej sytuacji nie można uznać, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w dziale VIII, poz. 3, w wykazie A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, czyli prace w transporcie i łączności, które nie obejmują swoim zakresem prac polowych.

Sąd dał natomiast wiarę zeznaniom wnioskodawcy oraz świadków: W. P. i K. P. na okoliczność zatrudnienia skarżącego w (...) Przedsiębiorstwie (...) Zakładzie (...) w P., gdyż nie budzą one wątpliwości, co do ich wiarygodności, znajdują potwierdzenie w załączonej dokumentacji osobowej i stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku (vide art. 196 ustawy) osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz,

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn).

Jak dalej stanowi ust. 2 powołanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 3 i 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 wskazanego rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...)

i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok.

i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca spełnił ustawowe przesłanki co do wieku. Nie jest również członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz ma wymagany na dzień 1 stycznia 1999 roku okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat.

Organ rentowy zakwestionował jednak wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach, uznając, że nie można zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł., gdyż jako kierowca ciągnika wnioskodawca oprócz prac transportowych wykonywał prace polowe oraz okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) Zakładzie (...) w P. z powodu braku dokumentów potwierdzających zatrudnienie w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Regulacja § 2 Rozporządzenia, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed Sądem. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach Sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85 – LEX 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84 – LEX 14625).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z zeznań świadków oraz z zeznań wnioskodawcy. Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie pozwoliło na uwzględnienie roszczeń wnioskodawcy.

Organ rentowy nie kwestionował, że S. S. w okresie od dnia 16 stycznia 1978 roku do dnia 1 lipca 1979 roku pracował na stanowisku kierowcy ciągnika. Podnosił jednak, że nie było to zatrudnienie w warunkach szczególnych.

Zdaniem organu rentowego nie można było uwzględnić tych okresów zatrudnienia do

stażu pracy w warunkach szczególnych, ponieważ na podstawie przedłożonych dokumentów nie można jednoznacznie wywnioskować, czy stale i w pełnym wymiarze wnioskodawca wykonywał wyłącznie prace transportowe na stanowisku „kierowcy ciągnika”, czy też oprócz prac transportowych wykonywał inne prace, niezwiązane z transportem, które nie mogą zostać uznane za pracę w szczególnych warunkach.

Zeznania świadków oraz samego wnioskodawcy nie pozwoliły na skuteczne podważenie stanowiska organu rentowego. Ze zgromadzonego osobowego materiału dowodowego wynika, że kierowcy ciągników zajmowali się również pracami polowymi w okresie między majem a lipcem każdego roku, wykonując tylko prace transportowe w pozostałym okresie. Oznacza to, że skarżący nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracy w warunkach szczególnych. Jak sam podniósł w odwołaniu oprócz prac transportowych, zajmował się także pracami polowymi. Dopiero w toku postępowania zmienił swoje twierdzenia, co w ocenie sądu związane było z powzięciem informacji, że prace polowe nie są objęte rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wnioskodawca chciał zatem w taki sposób przedstawić zakres swoich obowiązków, by odpowiadał dyspozycji powołanego aktu prawnego.

Słusznie zatem organ rentowy uznał, że brak jest podstaw do ustalenia, iż wnioskodawca jako kierowca ciągnika stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace transportowe w wymiarze co najmniej 15 lat. Sąd na podstawie zeznań świadków i wnioskodawcy ustalił, że te prace polowe były wykonywane z całą pewnością od maja do lipca,

co pozwala na przyjęcie, że w pozostałym okresie zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych wykonywał pracę w warunkach szczególnych w wymiarze 9 miesięcy i 14 dni.

Sąd Okręgowy podziela pogląd Sądu Apelacyjnego w Gdańsku wyrażony w wyroku z dnia 25 września 2013 roku, sygn. akt III AUa 106/13 (LEX nr 1381334), zgodnie z którym warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku, stale tj. ciągle wykonuje pracę w szczególnych warunkach i nie wykonuje w tym czasie żadnych innych czynności niezwiązanych z zajmowanym stanowiskiem.

Sąd Okręgowy podziela ponadto stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z 3 grudnia 2013 roku (sygn. I UK 172/13, publ. nr LEX 1467147), że wymienienie w wykazie A, dziale VIII, pod pozycją 3 prace kierowców ciągników

i kombajnów nie oznacza, że należy uznać za pracę w szczególnych warunkach kierowanie tymi pojazdami przy jakichkolwiek zadaniach, a nie tylko transportowych. Prace uznane za wykonywane w warunkach szczególnych bez względu na miejsce i rodzaj zostały bowiem wymienione w dziale XIV wykazu A zatytułowanym "prace różne". Tak zostały ujęte

np. prace przy spawaniu, czy naprawie pomp wtryskowych. Inne działy wykazu obejmują wymienione w nich prace w powiązaniu z rodzajami zakładów pracy lub ich częściami. Nie można uznać, że praca kierującego ciągnikiem jest zawsze pracą "w transporcie", nawet jeżeli kierujący niczego nie transportuje, lecz wykonuje przy pomocy ciągnika typowe prace polowe. Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał w swym orzecznictwie, że podział wykazu

A na poszczególne działy ma istotne znaczenie. W świetle art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej pracami w szczególnych warunkach nie są bowiem wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w powołanym rozporządzeniu.

Wynikające z wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia, przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma zatem istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach. SN w wyroku z 1 czerwca 2010 roku (sygn. akt II UK 21/10) wskazał ponadto, że wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej tychże prac nie jest dziełem przypadku. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym. Również w wyroku z 3 czerwca 2008 roku (sygn. akt I UK 381/07) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że przyporządkowanie określonej pracy do określonej w wykazie branży przemysłowej ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w warunkach szczególnych, gdy uciążliwość i szkodliwość pracy dla zdrowia wynika właśnie z jej branżowej specyfiki (por. też postanowienie Sądu Najwyższego z 8 maja 2012 r., II UK 25/12 i wyrok Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II UK 166/11).

Sąd Najwyższy w powołanym wyroku z dnia 3 grudnia 2013 roku podnosił również, że umieszczenie wskazanych stanowisk w dziale VIII w transporcie i łączności, mimo ujęcia pracy traktorzysty, kombajnisty lub pojazdu gaśnicowego odrębnie od pracy kierowcy samochodów ciężarowych, autobusów i pojazdów specjalistycznych, łączy szkodliwość tejże pracy nie z faktem prowadzenia tych pojazdów, lecz z faktem ich prowadzenia przy uwzględnieniu specyfiki "technologii" pracy w transporcie i obciążeń psychofizycznych związanych z uczestniczeniem takich pojazdów w ruchu publicznym. Obciążeń, których nie ma, jak uznał ustawodawca, przy wykonywaniu prac na wskazanych stanowiskach w rolnictwie, gdzie dominują prace polowe. Niewątpliwie prace polowe należą do typowych prac rolniczych i nie mają żadnego związku z ruchem drogowym i transportem.

Odnosząc się natomiast do okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) Zakładzie (...) w P. w okresie od dnia 11 marca 1985 roku do dnia 28 lutego 1987 roku wskazać należy, że w ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca wykonywał w powyższym okresie zatrudnienie w szczególnych warunkach. Jak wynika bowiem ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, odwołujący pracował w powyższym okresie na stanowisku pomocnika palacza, palacza i operatowego oczyszczalni.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 5 kwietnia 2016 r. (III AUa 1972/15) stwierdził, że nie każda praca na stanowisku palacza jest tą wymienioną pod poz. 1 działu XIV wykazu A będącego załącznikiem do rozporządzenia RM, ale tylko praca palacza kotła parowego lub wodnego typu przemysłowego. Orzecznictwo wskazuje też, że zawarte w przepisie określenie „typu przemysłowego” oznacza, że istotne znaczenie ma to, gdzie stosuje się kocioł, aby praca palacza została zakwalifikowana do tej wykonywanej w warunkach szczególnych. Kocioł typu przemysłowego, to taki używany w przemyśle, dla potrzeb procesów technologicznych.

Z zeznań wnioskodawcy i świadków wynika, że w Zakładzie znajdowała się kotłownia z trzema kotłami parowymi o mocy 10 atmosfer, były one obsługiwane ręcznie. Kotły wytwarzały parę, która była wykorzystywana do produkcji.

Wnioskodawca w początkowym okresie zatrudnienia wykonywał pracę pomocnika palacza i zajmował się dowożeniem węgla oraz wywożeniem szlaki, ale także ładował węgiel i razem z palaczem nadzorował pracę kotłów. Na jeden zmianie pracował zawsze palacz i pomocnik palacza. Po ukończeniu kursu palacza, skarżący został zatrudniony tym stanowisku i do jego obowiązków należało ustawienie ciśnienia w kotle i doglądanie pracy kotłów. Wnioskodawca w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obsługiwał zatem ręcznie kotły typu przemysłowego. Natomiast około dwa tygodnie przed ustaniem stosunku pracy wnioskodawcy powierzono obowiązki operatowego oczyszczalni. Jego praca polegała wówczas na nadzorowaniu procesu przepompowywania ścieków do osadników, które je oczyszczały do czystej wody i wywożeniu odpadów.

W ocenie Sądu, w powyższym okresie wnioskodawca wykonywał zatem prace wymienione w wykazie A dział XIV pkt. 1, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, czyli prace określone jako „prace nie zautomatyzowanych palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego” oraz wymienione w wykazie A Dział IX poz.2 określone jako „prace przy oczyszczaniu ścieków i filtrów otwartych” .

Pomocnicze znaczenie w tym zakresie stanowi wykaz zawarty w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. Urz. MRiRW z 1988 r., Nr 2, poz.4). Stanowisko palacza jak prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego zostało wymienione wprost w Wykazie A Dziale XIV Prace różne pod pozycją 1 pkt 4, jako prace wykonywane w szczególnych warunkach oraz stanowisko operatora oczyszczalni ścieków jako prace przy oczyszczaniu ścieków i filtrów otwartych zostało wymienione wprost w Wykazie A Dziale IX Prace w gospodarce komunalnej pod pozycją 5 pkt 2 jako prace wykonywane w szczególnych warunkach.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzanej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10).

Mając powyższe na względzie uznać należy, że wnioskodawca wykazał, że pracował w warunkach szczególnych w (...) Przedsiębiorstwie (...), jednakże powyższe ustalenie pozostaje bez wpływu na przyznanie skarżącemu prawa do emerytury. Uwzględniając bowiem powyższy okres zatrudnienia w wymiarze 1 roku, 11 miesięcy i 17 dni oraz okres 9 miesięcy i 14 dni pracy w warunkach szczególnych w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. - do uwzględnionego przez organ rentowy stażu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 11 lat, 8 miesięcy i 19 dni, łączny staż pracy w warunkach szczególnych odwołującego wynosi 14 lat 5 miesięcy i 20 dni.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełn. ubezpieczonego

19 czerwca 2017 roku